

Jak čelí obtížím distančního vzdělávání velkorysí učitelé

JARMILA KUBÁŇKOVÁ

V tomto článku se s vámi chci podělit o zkušenosti volajících, kteří se na Linku pro rodinu a školu 116 000 obraceli v době říjnového postupného uzavírání obou stupňů základních škol. V mnoha krajích se v polovině října k sílící epidemii přidaly též vydatné deště, což pro některé rodiny znamenalo další komplikaci. Jiné domácnosti sice zůstaly velké vody ušetřeny, ale do cesty se jim připlety tzv. normální potíže, které se za proticovidových opatření staly obtížně překonatelnými. Naštěstí v mnoha případech tyto rodiny narazily na velkorysé učitele se smyslem pro humor, jak je možno vidět z následujících případů.¹

Začneme příběhem takřka banálním. V rodině je jedno dítě v 1. třídě ZŠ, druhé je předškolák. Oba rodiče pracují v profesích, které jsou pro chod společnosti důležité, nelze je však vykonávat distančně. S uzavřením ZŠ si oba rodiče plánují pracovní směny tak, aby se se školákem mohl jeden nebo druhý účastnit online výuky. Po pár dnech se stane, že kolegyně matky onemocní, a ona musí do práce i ve dnech, kdy se měla s dítětem učit. Dítě tedy spolu s návodem, jak se přihlásit do online výuky, předává prarodičům a jde pečovat o zdraví svých pacientů.

Dítě má naštěstí učitelku se smyslem pro humor, která chápe situaci. Sama pedagožka si pamatuje, že ani její sžívání s online výukou nebylo jednoduché, a to na to měla více času a větší podporu než prarodiče jejích žáků. S rodiči se domluví, že i kdyby se prvňáčkovi s prarodiči nepodařilo připojit, ať se hlavně nestresují a užijí si společný čas. S rodiči se domluví, co bude následující dva dny (o víc v tu chvíli nešlo) procvičovat, aby to mohli s dítětem procvičit též.

Pokud se Vám tento příběh zdá všední, tak vám závidím a současně přeji – u nás na jeden takový připadají nejméně dva, které zdaleka nemají tak hladký průběh. V tomto se paní učitelka totiž zachovala zcela profesionálně:

1. **Odpustila si všechny nevyžádané rady** typu „proč jste ho nedali do spádové školy², když se s ním nemůžete učit doma“; to je sice relevantní poznámka, ale rozhodně by neměla být první replikou, která se rodiči od učitele dostane. Zní totiž jako výčitka a existuje velké riziko, že rodiči ji jako výčitku pochopí, začne své rozhodnutí (nedat dítě do spádové školy), resp. svou kompetenci být dobrým

rodičem, bránit a vypukne hádka, která k řešení akutního problému nepřispěje. Až se současná potíž vyřeší, nechť učitelka nadhodí, zda rodiče zvažovali i tuto možnost (spádové školy).

2. **Ukázala, že chápe obtíže (pra)rodičů, chce, aby oni i dítě byli spokojeni**, a to vše už tím, že matce řekla, ať se nestresují a užijí si společný čas. Navíc tak učinila dřív, než je začala zahrnovat úkoly. A to je pro spolupráci s rodiči velmi výhodná strategie, protože i oni většinou chtějí, aby jejich děti nebyly zbytečně ve stresu. Pokud jim škola ukáže, že má stejný zájem, možnost spolupráce to jen otevírá.
3. **Teprve poté předala úkoly**, kterými se s ostatními žáky budou zabývat následující dva dny, přičemž díky zvolené strategii jí na tento bod zbylo dost času, protože rodič neměl důvod se hádat (nezaznělo nic z bodu č. 1) a de facto byl ke spolupráci naladěný, jelikož projevila zájem o spokojenost dítěte i rodiny (viz bod č. 2).

Odlíšná situace nastala v rodině, kde se starají o jedno předškolní dítě a dívku ve 2. třídě ZŠ. Školačku má matka z prvního manželství, přičemž po rozvodu se rodiče byli schopni domluvit na společné péči, dívka tedy pobývá v domácnostech obou svých rodičů dle momentální situace.

Otec dívky byl v polovině září s těžkou cévní mozkovou příhodou hospitalizován v nemocnici. To samozřejmě emočně zasáhlo jak jeho exmanželku, tak dceru. A to tím více, že nebylo možné jej navštívit (na ARO i JIP byly návštěvy zakázány, později i na dalších odděleních nemocnice) a v prvních dnech jeho pobytu v nemocnici mu dokonce nemohly ani telefonovat.

¹ Žádný z těchto případů nebyl faktickým důvodem, proč se volající na Linku 116 000 obrátili. Tyto příběhy jsme vyslechli takřka mimoděk, volající jimi ilustrovali, co vše se na ně tzv. sesypalo, event. dávali tyto příklady do kontrastu s jinými, kdy se podobné velkorysosti nedočkali.

² Zde je evidentně myšlena škola určená pro děti zdravotníků, PČR a jiných vybraných profesí.

Po několika týdnech otce pustili domů. Jeho první společný víkend s dcerou ukončil telefonát z hygieny, kdy mu byla nařízena karanténa. Ta se samozřejmě vztahovala i na dceru. Takže ze společného víkendu otce s dcerou se stala nedobrovolná karanténa rekonvalescenta po těžké mozkové příhodě, který se měl postarat o dceru ve 2. třídě, včetně zajištění jejího vzdělávání.

I tady byla třídní učitelka dívky dle popisu její matky pozitivní postavou celého příběhu, neboť si telefonovala s otcem, matkou i žákyní, zajímala se o jejich situaci a neochvějně vyjadřovala přesvědčení, že až dívce skončí karanténa, tj. bude moci být s oběma rodiči, učivo si postupně doplní. Učitelka rodičům opakovaně nabízela, ať ji kontaktují v případě jakýchkoliv potíží. Svým postojem tak vyjadřovala:

- 1. Pochopení, že na učení musíme mít (duševní) prostor a energii;** učitelka chápala, že její sedmiletá žákyně právě prochází emočně velmi náročným obdobím – kdo z nás je schopen se učit / pracovat, když je jeho rodič vážně nemocen? Kdo z nás by byl schopen v sedmi letech zůstat z ničeho nic deset dní odloučen od matky a sourozence (a otčíma, s nímž má dobrý vztah) a ještě podávat obvyklý výkon? A kdo z nás by byl schopen se v této době systematicky učit a skutečně se něco naučit?
- 2. Víru, že dobrý konec je možný;** tj. že obtížný vstup do druhé třídy (a to nesmíme zapomínat na nestandardní druhé pololetí minulého roku, kdy dívka končila první třídu) neznamená pro dívku nepřekonatelnou překážku ve vzdělávání.

- 3. Nabídku pomoci pro žákyni i rodiče;** tj. místo strašení tím, co vše rodiče budou muset společně s dcerou dohnat, jim sděluje, že na to nemusí být sami, ale škola je schopna zorganizovat pomoc (konkrétně, že v této škole lze zajistit možnost doučování).

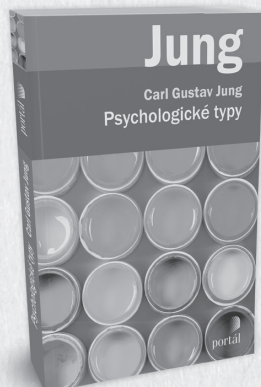
V dnešní poslední kazuistice sice žádný pedagog nevystupuje, nicméně je v ní dobře zachyceno úsilí žáků, kteří jsou motivováni se učit a chtějí to svým učitelům dokázat doslova děj se co děj. Žák 6. třídy ZŠ ráno vstával jen tak tak, aby stihl online test začínající v 9. 00. (Ano, mohl vstávat s větším předstihem a celý tento příběh by se odehrál jinak, ale nejdeme náhodou často stejně jako on?) Jenže postupující velká voda podmáčela kořeny stromů v okolí jejich domu, některé z nich spadly a poškodily nejen dráty elektrického vedení, ale i wi-fi. Žák tedy usedl ke svému notebooku a zjistil, že se nepřipojí.

Pro některé jiné žáky by to možná byla vítaná výmluva, proč nepsat test. Ale tento žák se nevzdal, sbalil se, doběhl do bytu rodiny svého kamaráda a test si za dohledu jeho udivených rodičů napsal tam. Chlapcova akceschopnost překvapila nejen kamarádovu rodinu, ale i jeho vlastní rodiče. A to i po vyhodnocení testu, v němž velmi dobře uspěl. Chlapcovo vysvětlení bylo ovšem prosté – měl rád učitele i daný předmět, dobře se látku naučil, chtěl to ukázat.

Co víc si přát, než abychom v sobě našli podobnou nezdolnost jako dotyčný chlapec, ať už nás v příštích týdnech čeká cokoli.

Mgr. Jarmila Kubáňková, Ph.D., metodička služeb 116 000 a 116 123, statutární zástupkyně Cesta z krize, z. ú.

CARL GUSTAV JUNG

Psychologické typy

PŘEKLAD PETR BABKA

Nejobecněji přijímaným Jungovým objevem vůbec se stal jeho popis introvertního a extravertního zaměření. V této knize najdete, jak jej vystihuje i z historického pohledu. Vedle toho popisuje čtyři možné funkce vědomí – myšlení jako opak cítění a smyslové vnímání, jehož opakem je intuice.

Brož., 560 s., 669 Kč

obchod.portal.cz :: KNIHKUPECTVÍ PORTÁL: Praha 1, Jindřišská 30, Praha 8, Klapková 2

portál